

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาโครงการศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้การเล่นบำบัดต่อพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก โดยเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายและนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองและพยาบาลผู้ดูแลเด็กออทิสติกหลังเข้าร่วมการเล่นการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุของเด็กออทิสติก จำนวนบุตร เป็นบุตรคนที่ อายุที่ได้รับการวินิจฉัยโรคครั้งแรก ประวัติการได้รับยาทางจิตเวช

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มเป้าหมาย (n = 20)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเด็กออทิสติก		
ชาย	14	70
หญิง	6	30
อายุของเด็กออทิสติก		
3-5 ปี	15	75
5-7 ปี	5	25
อายุที่ได้รับการวินิจฉัยครั้งแรก		
1-2 ปี	14	70
2-4 ปี	6	30
จำนวนบุตร		
1 คน	14	70
2 คน	6	30
เป็นบุตรคนที่		
1	16	80
2	4	20
ประวัติการได้รับยา		
ได้รับยาทางจิตเวช	8	40
ไม่ได้รับยาทางจิตเวช	12	60

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศของเด็กออทิสติกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70 และมีอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 75 อายุที่ได้รับการวินิจฉัยโรคครั้งแรกมีอายุ 1-2 ปี ร้อยละ 70 จำนวนบุตร 1 คน ร้อยละ 70 เป็นบุตรคนที่ 1 ร้อยละ 80 และเด็กออทิสติกส่วนใหญ่ไม่ได้รับยา ร้อยละ 60

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ดูแลที่มีเวลาอยู่กับเด็ก ออทิสติกมากที่สุด และแผนการดูแลเด็กออทิสติก การเรียนในระบบโรงเรียน การรักษาอื่นที่ได้รับ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มเป้าหมาย (n = 20)	
	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ดูแลที่มีเวลาอยู่กับเด็ก		
มากกว่า 10 ชั่วโมง/วัน		
พ่อ	2	10
แม่	14	70
ยาย, น้ำ และ พี่	4	20
จำนวนสมาชิกในบ้านทั้งหมด		
1-3 คน	5	25
4-6 คน	12	60
7-10 คน	3	15
แผนการดูแลเด็กออทิสติก		
เป็นแนวทางเดียวกัน	17	70
ขัดแย้งกันบางเรื่อง	3	30
การเรียนในระบบโรงเรียน		
เข้าเรียนในโรงเรียนปกติ	12	60
ไม่ได้เข้าเรียน	8	40
การรักษาอื่น ๆ ที่ได้รับ		
ฝึกพูด	1	5
ส่งเสริมพัฒนาการ	1	5
กิจกรรมบำบัด	-	-
การศึกษาพิเศษ	1	5

จากตารางที่ 2 ผู้ที่ดูแลเด็กออทิสติกส่วนใหญ่เป็นแม่ ร้อยละ 70 จำนวนสมาชิกในบ้านทั้งหมดมี 4-6 คน ร้อยละ 60 แผนการดูแลเด็กออทิสติกเป็นในแนวทางเดียวกัน ร้อยละ 70 การเรียนในระบบโรงเรียน เข้าเรียนในโรงเรียนปกติ ร้อยละ 60 และการรักษาอื่น ๆ ที่ได้รับมากที่สุด คือการฝึกพูด ส่งเสริมพัฒนาการ และการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 5

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด รายบุคคล

กลุ่ม ตัวอย่าง (รายชื่อ)	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่างคะแนน	
	ด้านสังคม (คะแนนเต็ม 56 คะแนน)	ด้านภาษา (คะแนนเต็ม 14 คะแนน)	ด้าน สังคม	ด้าน ภาษา	ด้าน สังคม	ด้าน ภาษา
1	40	10	51	12	11	2
2	22	4	40	6	18	2
3	29	7	44	11	15	4
4	19	4	32	6	13	2
5	40	2	49	12	9	10
6	27	6	47	10	20	4
7	30	4	50	11	20	7
8	28	4	41	6	13	2
9	34	4	44	9	10	5
10	27	6	42	9	15	3
11	48	9	55	11	7	2
12	28	5	42	9	14	4
13	32	11	51	13	19	2
14	28	3	35	7	7	4
15	26	6	42	12	16	6
16	29	3	33	5	4	2
17	36	13	53	14	17	1
18	40	8	49	12	9	4
19	42	11	46	12	4	1
20	30	6	44	12	14	6
\bar{X}	32.25	6.30	44.30	9.95		
SD	7.86	3.09	6.85	2.68		

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังการทดลอง คะแนนพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกสูงกว่าก่อนการทดลองทุกคน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลัง การใช้การเล่นบำบัด

ตัวแปร	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
พัฒนาการด้านสังคมของ					
เด็กออทิสติก	44.30	6.85	32.25	7.86	10.601*
พัฒนาการด้านภาษาของ					
เด็กออทิสติก	9.95	2.68	6.30	3.09	7.16*

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัดมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกโดยรวม หลังการใช้การเล่นบำบัดสูงกว่าก่อนการใช้การเล่นบำบัด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษา

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองเด็กออทิสติกที่ได้เข้าร่วมการเล่นบำบัดเกี่ยวกับข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกพึงพอใจของท่านต่อการที่เด็กออทิสติกเข้าร่วมการเล่นบำบัด พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรม 17 ราย เด็กเริ่มรู้จักการเล่นของตนเอง เริ่มเล่นเอง มีสมาธิมากขึ้น เริ่มเล่นกับพี่น้องและคนในครอบครัว รู้จักเข้ากลุ่มเพื่อน ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวกับเพื่อนเหมือนเมื่อก่อน รอคอยได้มากขึ้น รู้จักการแบ่งปัน แต่ยังคงไม่คอยฟังคำสั่ง 1 ราย และผู้ปกครอง 12 รายเสนอแนะว่าควรจัดให้มีบริการอย่างต่อเนื่อง

2. ความคิดเห็นต่อแผนการเล่นบำบัดพบว่า ผู้ปกครอง 14 รายอยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ หากเด็กทุกคนได้ร่วมกิจกรรมนี้ คิดว่าพัฒนาการของเด็กจะดีขึ้นมาก เป็นกิจกรรมง่าย ๆ และสามารถช่วยเหลือเด็กได้ดีขณะที่อยู่ที่บ้าน ทำให้เด็กเข้าใจกฎกติกา และเล่นกับเพื่อนได้ รอคอย และรู้จักคำสั่งที่ง่าย ๆ รู้จักการแลกเปลี่ยน ผู้ปกครอง 2 รายเสนอแนะว่าต้องการให้มีการพัฒนาการเล่นแบบสังคมต่อไปอีก หลายๆแบบ

3. พัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกหลังเข้ารับการการเล่นบำบัด พบว่าเด็กออทิสติก 6 รายดีขึ้นพูดชัดขึ้น พูดได้เองมากขึ้น เริ่มพูดคำสั่งๆได้ ใช้ภาษาของตัวเองน้อยลง 3 ราย ถึงแม้จะพูดไม่ได้ แต่สามารถแสดงออกและสื่อสารความต้องการให้คนอื่นรู้ได้ รู้จักรับโทรศัพท์ที่มีการคุยโต้ตอบได้ รู้จักการรอและการแลกเปลี่ยน เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามได้ 9 ราย รู้จักการรอคอย การแลกเปลี่ยนสิ่งของ เข้าใจกฎเกณฑ์ของการเล่นและการแบ่งปัน เข้าใจเล่นกับเพื่อนที่บ้านมากขึ้นจำนวน 4 ราย ต้องอาศัยการปรับพฤติกรรมร่วมด้วยอีก 2 ราย พัฒนาการด้านสังคมและภาษายังไม่พัฒนาอย่างชัดเจนเท่าที่ควร มีพฤติกรรมซ้ำๆกลับไปกลับมา 1 รายเพราะไม่ค่อยมีโอกาสเล่นและพ่อแม่พูดน้อย ไม่มีเด็กในบ้าน

3.2 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของพยาบาล ผู้ดูแลเด็กออทิสติกที่ได้เข้าร่วมการเล่นบำบัด เกี่ยวกับข้อมูลพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกหลังเข้ารับการการเล่นบำบัด พบว่า ด้านภาษา 12 รายพูดชัดขึ้น 2 รายยังมีพูดภาษาตัวเอง ด้านสังคม มีจำนวน 3 คนที่ยังแยกตัว ไม่เข้าสังคม ไม่ค่อยสนใจสิ่งแวดล้อม เล่นคนเดียว แต่เมื่อได้รับการกระตุ้นก็สามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้

การรายงานพฤติกรรมเด็กออทิสติกที่เข้ารับการบำบัด

กรณีศึกษารายที่ 1

เด็กชายไทยอายุ 3 ปี 8 เดือน รูปร่างสมวัย ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่าเป็นออทิสซึมเมื่ออายุ 2 ปี เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา แบบผู้ป่วยนอก ตั้งแต่ อายุ 3 ปี 2 เดือน เนื่องจาก ชนมาก อยู่ไม่นิ่ง ไม่พูด สื่อสารด้วยท่าทางมากกว่า ภายหลังจากรักษาตัวในโรงพยาบาลประมาณ 1 ปี เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับเด็กอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ เด็กยังมีอาการ อยู่ไม่นิ่ง สื่อสารเป็นคำๆได้ไม่ชัด ช่วยเหลือตนเองได้ดีพอควร ในเดือนมกราคม 2550 ปรีกษาแพทย์เพื่อเตรียมความพร้อมเรียนร่วมในโรงเรียนปกติในระดับอนุบาล ก่อนเข้ารับการบำบัด เด็กสบตาตามการกระตุ้น สนใจสิ่งต่างๆรอบตัวดี ยังไม่ค่อยนิ่ง ต้องจำกัดพฤติกรรมเป็นช่วงๆเมื่อปล่อยให้เล่นอิสระ ยังไม่มีทักษะการรอคอย การสลับบทบาท ฟังเข้าใจคำศัพท์ในชีวิตประจำวันได้ดี พูดสื่อสารเป็นคำๆได้แต่ยังไม่ชัด ไม่เริ่มต้นพูดด้วยตนเองบ้าง ถามคำตอบคำ ช่วยเหลือตนเองได้ดี ขณะนี้ผู้ป่วยอาศัยอยู่กับยาย บิดามารดา เป็นบุตรคนเดียว ส่วนใหญ่ยายเป็นผู้ดูแล ได้รับยาในการรักษาคือ Haldol solution 3 หยด เวลา เข้าและก่อนนอน ไม่ได้รับการรักษาอื่นๆ นอกเหนือจากการรักษา ตามแผนของหอผู้ป่วย

เด็กเข้ารับการบำบัดโดยผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมโครงการ ในช่วงเริ่มสร้างสัมพันธภาพ ภายใน 2 วันแรก เด็กมีสีหน้าเรียบเฉย ทักทายแนะนำตัว บอกชื่อตัวเด็กและพยาบาลผู้บำบัด เด็กบอกชื่อตัวเองได้ ชื่อพยาบาลผู้บำบัดพูดตามได้ พาเล่นกับกระจกเด็กอายุน้อยมองตามบอกรู้ได้ว่าคนในกระจกเป็นใคร พาเล่นของเล่นสนใจเล่นของเล่น เล่นเองได้บ้างขึ้น บางขึ้นต้องเล่นให้ดูก่อน แต่แนะนำให้เล่น เด็กเริ่มมีสีหน้าแจ่มใสขึ้น พูดคุยถามตอบชื่อของเล่นบอกได้เป็นส่วนใหญ่ ออกเสียงพูดไม่ชัด ในวันต่อมาเด็กยังมีสีหน้าเรียบเฉย ทักทายเด็กสามารถตอบรับได้ เริ่มยิ้มสีหน้าแจ่มใสมากขึ้น แต่ยังไม่ค่อยสนใจโต้ตอบกับพยาบาลผู้บำบัดต้องกระตุ้น เมื่อเริ่มพาเล่นของเล่น เด็กสนใจเล่น ของเล่นชิ้นไหนที่เล่นไม่ได้เด็กนำมาให้พยาบาลผู้บำบัดเล่นให้ดู

สรุปเด็กสามารถสร้างสัมพันธภาพกับพยาบาลได้ เกิดความไว้วางใจได้ในระยะเวลาสั้นๆ และมีทักษะรับรู้ตัวตนทั้งของตนเองและผู้อื่นดีพอควร

ต่อมาในระยะบำบัดภายในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ของการบำบัดเป็นการเลียนแบบการเล่นของเล่น ได้แก่ ลูกข่าง โทรศัพท บล็อกไม้ และตุ๊กตา เด็กเล่นโทรศัพทได้เอง ชวนพูดคุยเด็กพูดตามได้ ส่วนชิ้นอื่นเด็กเล่นเลียนแบบ โดยเฉพาะตุ๊กตาเด็กเล่นเองไม่จำเป็นต้องเลียนแบบการเล่นจากพยาบาล แสดงถึงเด็กสามารถเล่นของเล่นที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ แต่ในสิ่งอื่นยังต้องมีการสอนการเลียนแบบ ถ้ามถึงการป้อนอาหารให้ตุ๊กตาเด็กยังไม่เข้าใจพยาบาลต้องนำการพูดเด็กสามารถพูดตามได้ แต่นึกเองไม่ออก เกมการจับคู่สิ่งของภาพลำดับเหตุการณ์ เมื่อนำภาพ

เหตุการณ์ ทั้ง 3 เหตุการณ์ให้เด็กดู เด็กสามารถบอกได้ว่าในภาพนั้นทำอะไรอยู่ แต่ในภาพการรับประทานอาหารเช้า กลางวัน เย็น เด็กยังไม่เข้าใจ วันต่อมาเมื่อเริ่มนำรูปภาพมาให้เด็กดู เด็กสามารถเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ทั้ง 3 ภาพได้เองและเมื่อถามตอบก็สามารถบอกได้ว่าภาพไหนทำอะไรอยู่และจับคู่ภาพได้ถูกต้องทั้งหมด เกมสลับบทบาทการตอบสื่อและโยนลูกบอลใส่ตะกร้า ในวันแรกเด็กยังไม่เข้าใจการสลับกันเล่นต้องช่วยแตะมือไว้ก่อนพร้อมบอกให้หยุดรอก่อน เด็กมีสีหน้างมองหน้าพยาบาลผู้บำบัด ต่อมาเด็กเริ่มเข้าใจ แต่ยังต้องแตะมือและบอกให้หยุดรอก่อน บางครั้ง หลังจากนั้นเด็กเข้าใจ และเล่นสลับบทบาทได้ แม้ไม่ต้องมีการใส่หมวกเป็นสัญลักษณ์เด็กก็สามารถทำการเล่นตามกติกาได้

สรุป เด็กสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจกฎกติกาการเล่น และสามารถเรียนรู้ทักษะการสลับบทบาทได้จากการเล่น

ในระยะบำบัดสัปดาห์ที่ 3 เริ่มเล่นเกมโครมดก่อนเป็นเกมจับคู่สี เด็กบอกชื่อสีต่างๆ ได้ทุกสี จับคู่สีได้ถูกต้อง แต่ยังไม่เข้าใจกติกาการเล่นว่า ถ้ามีสีที่ซ้ำกันต้องวางไว้ก่อนแล้วค่อยมาแลกเปลี่ยนกัน จนในวันที่ 3 เด็กเข้าใจและสามารถเล่นตามกติกาได้ ส่วนเกมสุดท้าย การเล่นเกมเป็นกลุ่ม เด็กสามารถร่วมกลุ่มเล่นกับเพื่อนได้ รู้จักการแนะนำตัวกับเพื่อน เมื่ออธิบายกติกาการเล่นยังไม่เข้าใจจนกระทั่งถึงเวลาเล่นเด็กมองการ์ดที่ตัวเองได้ ซึ่งไม่มีรูปขนม เด็กจึงไม่ได้กินขนมเด็กรู้สึกกระวนกระวายอยากได้กินขนมเหมือนเพื่อน ต้องอธิบายเด็กเริ่มสงบลง ในรอบต่อมาเมื่อเด็กได้รับการการ์ดที่มีรูปขนมเด็กรู้สึกพอใจ เริ่มเข้าใจกติกามากขึ้นแต่เมื่อเด็กได้เป็นผู้นำกลุ่มในการแจกการ์ดเด็กจะพลิกดูภาพก่อนแล้วเอาภาพที่มีขนมมาไว้กับตัวเอง ทำให้ต้องมีการจับมือเด็กให้แจกการ์ดเพื่อน จากนั้นเด็กพอเข้าใจกติกามากขึ้นพอได้การ์ดที่ไม่มีขนมก็สามารถรอและบอกได้ว่าไม่ได้กินขนม ในการเล่นเกมแบบกลุ่มเด็กเข้าใจบทบาทผู้นำกลุ่ม เมื่อสอบถามว่าใครอยากเป็นผู้นำกลุ่มเด็กสนใจแสดงความต้องการ มีสีหน้าพอใจ เกิดความรู้สึกที่ดีสามารถร่วมเล่นเกมกับเพื่อนๆ ได้ดี

สรุป ในสัปดาห์สุดท้ายของการบำบัดเด็กสามารถปรับตัวและสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพรวมทั้งเรียนรู้ทักษะทางสังคม เช่น การรอคอย การเล่นสลับบทบาท การทำความเข้าใจกฎกติกาได้เป็นอย่างดี

กรณีศึกษารายที่ 2

เด็กชายไทยอายุ 5 ปี 9 เดือน รูปร่างสมวัย ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่าเป็นออทิซึมเมื่ออายุ 3 ปี 4 เดือน เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่อายุ 3 ปี 4 เดือน เนื่องจากไม่พูด ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ก่อนเข้ารับการบำบัด เด็กสบตาดีพอควร อารมณ์เจียบเจี้ยบ ชอบเดินเขย่งปลายเท้า ยังไม่พูด เมื่อปล่อยอิสระจะเดินไปมาไร้จุดหมายไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต้องกระตุ้นให้ทำกิจกรรมค่อนข้างมาก ฟังคำสั่งไม่เข้าใจยังต้องจับมือทำ ไม่มีทักษะการรอคอยและสลับบทบาท ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ขณะนี้เด็กอาศัยอยู่กับบิดามารดา และ

พี่สาว สมาชิกในบ้าน 5 คน ส่วนใหญ่ที่สาวเป็นผู้ดูแลช่วงเวลาปกติฝึกเลี้ยงไว้กับชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนอนุบาล ได้รับยาในการรักษาคือ Risperdal ¼ เม็ด ก่อนนอน ได้รับการฝึกกิจกรรมบำบัด สปีดาร์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที

ในระยะสร้างสัมพันธภาพ 2 วันแรก ผู้บำบัดพาเด็กเข้าห้องเล่น เรียกชื่อทักทายเด็ก เด็กมีสีหน้าเฉยเมย ยอมยกมือสวัสดีเมื่อบอกให้สวัสดี แต่พูดไม่ได้ จึงพาไปเล่นกับกระจก เด็กไม่สนใจมอง กระตุ้นให้ชี้ตัวเด็กที่กระจกไม่สนใจมอง ต้องช่วยจับมือชี้ พาเล่นของเล่น เด็กเล่นของเล่นไม่เป็น ไม่มีทักษะในการเล่นต้องช่วยจับมือทำ เด็กเล่นของเล่นบ้างเดิน วิ่งไปที่หน้าต่างบ้างต้องเรียกกลับมาให้เล่นเป็นพักๆ สลับกับการจับมือพาเล่น สักพักเด็กไม่ร่วมมือ จับมือพยายามผู้บำบัดไปที่ประตู พยายามจึงบอกว่าถ้าไม่เล่นแล้วให้เก็บของเล่นก่อน ด้วยการทำให้ดู เด็กสามารถเก็บของได้เมื่อบอก วันต่อมาเด็กมีสีหน้าแจ่มใสขึ้น พาไปเล่นที่กระจกเด็กมองเล็กน้อยยังต้องกระตุ้นจับมือให้ชี้ตัวเด็กและตัวพยาบาล และให้ชื่ออวัยวะตา หู จมูก ปาก ต้องช่วยแตะมือชี้ เด็กไม่ค่อยสนใจมองตาม ไม่พูด

สรุป ในวัน 2 วันแรกเด็กยังไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพและยังไม่เกิดความไว้วางใจในตัวพยาบาล เรียนรู้การเล่นตามแบบได้น้อย ยังไม่มั่นใจต้องแนะนำให้เล่นบ้าง

ในระยะบำบัด สปีดาร์ที่ 1 และ 2 เกมจับคู่ภาพลำดับเหตุการณ์ เด็กไม่สนใจมองรูปภาพ ต้องทำให้ดู จับมือให้หยิบของเด็กนำของไปขยำ ไม่เข้าใจการเล่น ในวันต่อมาเด็กยังไม่สนใจมอง แต่เมื่อให้วางจับคู่ของ เด็กได้รับของแล้ววางลงแต่ไม่ตรงภาพ ต้องช่วยจับมือ ในวันที่ 3 เด็กยังไม่สนใจมองภาพ แต่สนใจฟังคำสั่ง เมื่อชี้ให้นำวางของให้ตรงรูปเด็กเริ่มทำได้มากขึ้น หลังจากนั้น อีก 2 วันเด็กอารมณ์ไม่ดีร้องไห้ งอแงเมื่อพาเด็กไปเล่น เด็กงอแง ไม่สนใจการเล่น ร้องครางเป็นพักๆ พยายามออกนอกห้อง จึงพาเด็กไปเดินเล่น เมื่ออารมณ์ดีแล้วนำกลับมาเล่นใหม่ เด็กมีสีหน้ากังวล แต่ร่วมเล่นของเล่น พาไปเล่นกระจก มองตาม แตะมือชี้ตัวเองและพยาบาลในกระจกได้ เล่นเกมจับคู่ภาพต้องชี้นำวางตามได้

ในวันต่อมาเด็กเริ่มอารมณ์ดี การเล่นกับกระจกเด็กมองมากขึ้น แต่ยังไม่เข้าใจในการบอกชื่อตัวเองและพยาบาล การเล่นสลับบทบาท การต้อบล็อก เด็กไม่เข้าใจ ไม่วางบล็อกให้สูง พังบล็อกลงมา ต้องช่วยจับมือไว้ ส่วนการโยนบอลลงตะกร้าเด็กทำได้แต่ยังไม่รู้จักการสลับกันเล่น ต้องจับมือไว้ วันต่อมาเด็กเริ่มเข้าใจการเล่นสลับบทบาท โดยแนะนำให้เล่น เด็กพอเข้าใจหยุดรอได้มากขึ้น จนสามารถทำตามกติกาได้ เกมจับคู่สีเด็กไม่ออกเสียงพูดและหยิบสีตามคำสั่งได้ แต่สามารถจับคู่สีได้ 4 สี ยังไม่เข้าใจการแลกเปลี่ยนต้องช่วยแนะนำ วันต่อมาเด็กเริ่มจับคู่สีได้มากขึ้น จนกระทั่งจับคู่สีได้ครบทุกสีแต่ยังไม่เข้าใจการแลกเปลี่ยนเล่นจับคู่สีให้ครบยังต้องช่วยแนะนำ

สรุป ในสปีดาร์ที่ 2 เด็กยังตอบสนองไม่สม่ำเสมอแต่เริ่มสนใจ รู้จักสังเกต สนใจฟังคำสั่ง ทำตาม

พยาบาลผู้บำบัดมากขึ้น เรียนรู้กฎระเบียบได้จากการเลียนแบบ พาไปเล่นกระจกเด็กเริ่มมองในกระจกมากขึ้น ยังต้องช่วยแนะนำให้ชี้ ตามคำบอก เพราะเด็กยังไม่ออกเสียงพูด

ในระยะบำบัดสัปดาห์ที่ 3 ส่วนเกมสุดท้ายการเล่นแบบกลุ่ม เด็กสามารถนั่งในกลุ่มได้ตลอดการเล่น แต่ไม่ค่อยสนใจมอง ต้องพูดซ้ำๆ และจับมือเล่น ในระยะแรกๆ เด็กจึงทำตาม แต่เด็กจะมีหงุดหงิดอยากได้ขนมที่ตนเองชอบเมื่อไม่ได้ก็ร้องงอแง ในวันที่ 4 และ 5 ของการเล่นเด็กพอเข้าใจสามารถฟังคำสั่ง รอคอยในการเล่นได้มากขึ้นร้องงอแงน้อยลง

สรุปเด็กรายนี้สามารถปรับตัวได้มากขึ้นเมื่อใช้เวลาในการฝึกมากขึ้น และสามารถเรียนรู้ทักษะต่างๆ ได้ เช่น การจับคู่สีสามารถทำตามกฎกติกาได้โดยไม่ต้องคอยช่วยเหลือ ส่วนเรื่องของการสื่อสารด้วยท่าทางเด็กสามารถทำได้ ด้านการพูดอาจต้องใช้ระยะเวลาและกิจกรรมอื่นร่วมด้วย

กรณีศึกษา รายที่ 3

เด็กหญิงไทยอายุ 4 ปี 4 เดือนเข้ารับการเล่นบำบัดโดยผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมโครงการ ในช่วงเริ่มสร้างสัมพันธ์ภาพภายใน 2 วันแรก เด็กมีสีหน้าเฉยเมย ยอมยกมือสวัสดีเมื่อบอกให้สวัสดี แต่พูดไม่ได้ หรือพูดคำพยางค์ท้ายได้ 1 พยางค์ว่า "ดี" จึงพาไปเล่นกับกระจก เด็กเล่นของเล่นบ้างเดิน วิ่งไปที่หน้าต่างบ้างต้องเรียกกลับมาให้เล่นเป็นพักๆ สลับกับการจับมือพาเล่น สักพักไม่ทักทายแนะนำตัว ไม่บอกชื่อตัวเด็กและพยาบาลผู้บำบัด เด็กไม่สามารถบอกชื่อตัวเองได้ และชื่อพยาบาลผู้บำบัด พูดตามได้ พาเล่นกับกระจกเด็กสนใจเล่นกระจกเหมือนของเล่นชิ้นหนึ่ง แต่ไม่สนใจมองกระจก มองตามบอกชี้ได้ว่าคนในกระจกเป็นใครเมื่อกระตุ้นในช่วงแรก พาเล่นของเล่นสนใจเล่นของเล่น เล่นเองได้บ้างชิ้น บางชิ้นต้องเล่นให้ดูก่อน แนะนำให้เล่น เด็กเริ่มมีสีหน้าแจ่มใสขึ้น พูดคุยถามตอบชื่อของเล่นบอกได้เป็นส่วนใหญ่ ออกเสียงพูดไม่ชัด ในวันต่อมาเด็กยังมีสีหน้าเรียบเฉย ทักทายเด็กสามารถตอบรับได้ เริ่มยิ้ม สีหน้าแจ่มใสมากขึ้น แต่ยังไม่ค่อยสนใจโต้ตอบกับพยาบาลผู้บำบัดต้องกระตุ้น เมื่อเริ่มพาเล่นของเล่น เด็กสนใจเล่น ของเล่นชิ้นไหนที่เล่นไม่ได้เด็กนำมาให้พยาบาลผู้บำบัดเล่นให้ดู

สรุปเด็กสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับพยาบาลได้ เกิดความไว้วางใจได้ในระยะเวลาสั้นๆ และมีทักษะรับรู้ตัวตนทั้งของตนเองและผู้อื่นดีพอควร เด็กกลัวและวิตกกังวลต่อการพลัดพรากจากพ่อแม่/ ผู้ปกครองในวันแรกก่อนเข้าห้องเล่นบำบัด ต้องการการกอดรัดสัมผัสและคำปลอบโยนในวันแรกและวันที่ 2 เด็กเล่นของเล่นไม่เป็น ไม่มีทักษะในการเล่นต้องช่วยจับมือทำ ขาดทักษะการฟังขาดความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม มักแสดงอารมณ์ไม่พอใจด้วยการร้องไห้ ตื่นเต้นดีใจง่ายแสดงออกด้วยการตะโกนเสียงดัง หรือเดินวิ่งไปมา วันต่อมาร้องไห้น้อยลง เดินเข้าห้องเล่นบำบัดด้วยตนเอง ชอบเล่นของเล่น พัฒนาการความสนใจและความตั้งใจ ล้วงหยิบของเล่นจากกล่องของเล่นเองตั้งแต่วันแรกของการบำบัด

ต่อมาในระยะบำบัดภายในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ของการบำบัดเป็นการเลียนแบบการเล่นของเล่น ได้แก่ ลูกข่าง โทร์ศัพท์ บล็อกไม้ และตุ๊กตา เด็กเล่นโทร์ศัพท์ได้เอง ชวนพูดคุยเด็กพูดตามได้ หรือมองหน้าพยาบาลผู้บำบัดถ้าพูดตามไม่ได้ ส่วนชิ้นอื่นเด็กเล่นเลียนแบบ เด็กผู้หญิงชอบเล่นตุ๊กตา เริ่มเล่นตุ๊กตาได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องเลียนแบบการเล่นจากพยาบาล ในรายที่เริ่มเล่นด้วยตนเองไม่เป็นสามารถเลียนแบบการเล่นในครั้งแรก และเล่นได้เองในครั้งต่อไป เด็กสามารถเล่นของเล่นที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ แต่ในสิ่งอื่นยังต้องมีการสอนการเลียนแบบ ตามถึงการป้อนอาหารให้ตุ๊กตาเด็กยังไม่เข้าใจพยาบาลต้องนำการพูด เด็กสามารถพูดตามได้ แต่นึกเองไม่ออก เกมการจับคู่สิ่งของภาพลำดับเหตุการณ์ เมื่อนำภาพเหตุการณ์ ทั้ง 3 เหตุการณ์ให้เด็กดู เด็กสามารถบอกได้ว่าในภาพนั้นทำอะไรอยู่ แต่ในภาพที่มีรายละเอียดมากๆ เช่น การรับประทานอาหารกลางวัน เย็น เด็กยังไม่เข้าใจ วันต่อมาเมื่อเริ่มนำรูปภาพมาให้เด็กดู เด็กสามารถเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ทั้ง 3 ภาพได้เองและเมื่อถามตอบก็สามารถบอกได้ว่าภาพไหนทำอะไรอยู่ และจับคู่ภาพได้ถูกต้องทั้งหมด เกมสลับบทบาทการตอปล็อกและโยนลูกบอลใส่ตะกร้า ในวันแรกเด็กยังไม่เข้าใจการสลับกันเล่นต้องแตะมือไว้ก่อนพร้อมกับบอกให้หยุดรอก่อน เด็กมีสีหน้ามองหน้าพยาบาลผู้บำบัดต่อมาเด็กเริ่มเข้าใจแต่ยังต้องแตะมือและบอกให้หยุดรอก่อนบางครั้ง หลังจากนั้นเด็กเข้าใจ และเล่นสลับบทบาทได้แม้ไม่ใส่หมวกเป็นสัญลักษณ์ เด็กเล่นตามกฎกติกาได้

ในระยะบำบัดสัปดาห์ที่ 3 เริ่มเล่นเกมใครหมดก่อนเป็นเกมจับคู่สี เด็กอายุ 5 – 7 ปีจับคู่สีต่างๆ ได้ทุกสี จับคู่สีได้ถูกต้อง แต่ยังไม่เข้าใจกติกาการเล่นว่า ถ้ามีสีที่ซ้ำกันต้องวางไว้ก่อนแล้วค่อยมาแลกเปลี่ยนกัน จนในวันที่ 4 เด็กเข้าใจและสามารถเล่นตามกติกาได้ ส่วนเกมสุดท้าย การเล่นเป็นกลุ่ม เด็กสามารถร่วมกลุ่มเล่นกับเพื่อนได้ รู้จักการแนะนำตัวกับเพื่อน การฟังเพื่อนเมื่ออธิบายกติกาการเล่นยังไม่เข้าใจจนกระทั่งถึงเวลาเล่นเด็กมองการ์ดที่ตัวเองได้ ซึ่งไม่มีรูปขนม เด็กจึงไม่ได้กินขนมเด็กรู้สึกกระวนกระวายอยากได้กินขนมเหมือนเพื่อน ต้องอธิบายเด็กเริ่มสงบลง ในรอบต่อมาเมื่อเด็กได้รับการ์ดที่มีรูปขนมเด็กรู้สึกพอใจ เริ่มเข้าใจกติกามากขึ้นแต่เมื่อเด็กได้เป็นผู้นำกลุ่มในการแจกการ์ดเด็กจะพลิกดูภาพก่อนแล้วเอาภาพที่มีขนมมาไว้กับตัวเอง ทำให้ต้องมีการจับมือเด็กให้แจกการ์ดเพื่อน จากนั้นเด็กพอเข้าใจกติกามากขึ้นพอได้การ์ดที่ไม่มีขนมก็สามารถรอและบอกได้ว่าไม่ได้กินขนม ในการเล่นเกมแบบกลุ่มเด็กไม่ค่อยเข้าใจบทบาทผู้นำกลุ่ม เมื่อสอบถามว่าใครอยากเป็นผู้นำกลุ่มเด็กสนใจแสดงความต้องการ มีสีหน้าพอใจ เกิดความรู้สึกที่ดีสามารถร่วมเล่นเกมกับเพื่อนๆ แต่พยาบาลผู้บำบัดต้องคอยช่วยเหลือและเตือนในการทำหน้าที่ผู้นำกลุ่ม ต้องแบ่งขั้นตอนย่อยและสอนเป็นกลุ่ม 2 คน หรือ 3 คน ก่อนเข้ากลุ่มรวม เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

สรุป ในสัปดาห์สุดท้ายของการบำบัด เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนและการเล่นได้ รู้จักแนะนำชื่อตัวเอง สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพรวมทั้งเรียนรู้ทักษะทางสังคม เช่น การรอคอย การเล่นสลับบทบาท การทำความเข้าใจกฎกติกาได้เป็นอย่างดี